

ORGANSKA PROIZVODNJA U ŽIVINARSTVU¹

Snežana Bogosavljević-Bošković, Vera Radović, Vladimir Dosković²

Razvoj živinarske proizvodnje poslednjih decenija išao je u pravcu njenog intenziviranja, tako da ona danas ima sve odlike industrijske proizvodnje. Karakterišu je zatvoreni objekti, veštačko osvetljenje i ventilacija, veliki broj hibridne i visokoproduktivne živine u ograničenom prostoru, često i u baterijama, korišćenje kompletnih smeša za ishranu sa raznim aditivima, primena raznih preparata za prevenciju i lečenje bolesti, odnosno za održavanje higijene u objektima i na farmi. Ovakvim intenziviranjem živinarska proizvodnja u velikoj meri potisnula je tradicionalnu, ekstenzivnu proizvodnju živinskog mesa i jaja. Proizvodi gajenja živine na tržištu postali su dostupni tokom cele godine, u velikim količinama, a po relativno niskim cenama. Sve ovo uticalo je na pojavu i sve raširenije shvatanje da produkti iz intenzivne proizvodnje i nisu zdravi i prirodni. Osim toga u naučnoj i stručnoj javnosti prisutna su, često dramatična upozorenja ekologa o visokom stepenu zagađenosti životne okoline, a među brojnim zagađivačima pominje se i intenzivna farmska proizvodnja u živinarstvu. S druge strane, pobornici pokreta za zaštitu životinja sve aktivnije i glasnije protive se gajenju živine u zatvorenim objektima, ograničenom i mračnom prostoru. Sve prisutniji su zahtevi za povratak prirodi, ako ne slobodnom i neograničenom, a ono bar mogućnošću korišćenja ograđenog ispusta za gajenje živine (Bogosavljević-Bošković i sar., 1998, 2001, 2004.).

Sa navedenim problemima koje prate intenzivnu proizvodnju u živinarstvu najpre su se suočile razvijene zemlje zapadne Evrope, odnosno zemlje u kojih je ova proizvodnja i najrazvijenija. S toga su one pre više godina usvojile zakonske propise i direktive VO/EWG 1538/91, VO/EWG 1804/99 (Ristić, 2003, Pavlovski 2004.) čiji je osnovni cilj dobiti kokoš, poboljšanje kvaliteta proizvoda i zaštita životne sredine. U kontekstu novih propisa koji podrazumevaju u prelaznom periodu modifikaciju intenzivnog načina gajenja živine, a potom i značajnije promene istog (napr. zabrana svih konvencionalnih baterijskih kaveza u EU do 2012. godine), dati su i standardi za alternativne sisteme gajenja, neindustrijsku i organsku proizvodnju u živinarstvu.

Polazeći od navedenog, cilj ovog rada je prikaz najznačajnijih aspekata tehnologije gajenja živine u organskoj proizvodnji mesa i jaja, na osnovu postojećih domaćih i međunarodnih standarda i najnovijih literarnih podataka.

¹ Rad je deo projekta - Ministarstva nauke i zaštite životne sredine, br. 6885 B - "Razvoj i primena novih tehnologija za povećanje proizvodnje i poboljšanje kvaliteta živinskog mesa i jaja"

² Agronomski fakultet, Čačak

